

ved. Der er ogsaa et andet meget vigtigt Punkt, nemlig Skoleforsømmelserne, det rører Forslaget heller ikke ved. Sikker er det mange Steder ude paa Landet saaledes, at Skoleforsømmelserne ere meget talrige, og enhver, der har med Undervisning at gøre, vil vide, at der er ikke noget saa hemmende for Undervisningen som det, at Børnene forsømme i stort Antal. Der kan ikke være Tale om at faa en Klasse ordenlig frem, naar en stor Del af Børnene stadig udebliver fra Undervisningen. Heller ikke dette gør Forslaget noget for at forbedre, ogsaa der skal alt blive ved det gamle. Undersøger man nu dette Spørgsmaal om Skoleforsømmelserne og spørger om, hvem det er, der forsømmer mest, tror jeg, at Svaret ganske vist vil blive, at det er de fattige Børn. Grunden til deres Forsømmelse er ikke paa nogen Maade Ulyst fra Børnenes Side til at komme i Skolen og heller ikke Ulyst fra Forældrenes Side til at sende deres Børn derhen, men de ulykkelige Forhold, hvorunder saa mange Børn leve. Forældrene tvinges nemlig til at gøre sig Indtægt ved at sælge Børnenes Arbejde, og derfor maa Børnene i mange Tilfælde forsømme. Vi se saaledes, at Børn blive lejede ud som Vogterdreng. Vi have f. Eks. i dette Efteraar i Bladene læst om et Tilfælde nede fra Kallundborg-egnen, hvor en lille Dreng var lejet ud som Vogterdreng og laa og frøs ihjel ude paa Marken mellem de Dyr, han skulde vogte. Naar en saadan Dreng fryser ihjel ude paa Marken mellem Kreaturerne, er det naturligvis ikke af Ulyst, at han gør det. Denne Dreng vilde langt, langt hellere være henne i en lun Skolestue og sidde der og faa Undervisning. Det er de ulykkelige, sociale Forhold, der tvinge Forældrene til at leje Børnene ud. Jeg antager, det er derfor, at den højtærede Minister heller ikke har villet røre ved dette Punkt. Det nytter ikke noget at ville fremtvinge en bedre Skolegang ved et strengt Mulktterings-system, ved at tvinge de fattige Forældre til at betale høje Mulkter, og hvis de ikke kunne betale dem, affone dem i Fængsel. Derved vil intet som helst være bundet. Nej, man maa gribe langt dybere ned, naar man vil raade Bod paa dette Onde, naar man vil hemme de talrige Forsømmelser, som finde Sted af fattige Børn. Der er kun en eneste Ting at gøre, nemlig i Stedet for at tvinge Børnene ved Mulktier og Straffe til at komme i Skole, at indrette Skolen saaledes, at Børnene gerne komme derhen, at den bliver et Sted, hvor de gerne ville være, et Sted, hvor de kunne faa deres Sult stillet. Efter min Mening maa Skolen tage den Opgave op at give de

fattige Børn Mad, saaledes at de blive i Stand til at besøge Skolen, og Forældrene ikke tvinges til at sælge deres Arbejdskraft for at staffe dem Jøben. Børnene maa have et Maaltid Mad i Skolen. Det er jo et uhyre stort Spørgsmaal og et Spørgsmaal, som private Foreninger forskellige Steder have taget op, vistnok til stor Velsignelse. Det offentlige har hidtil holdt sig uden for. Kommunerne have ikke turdet begynde paa det, og Staten tør eller vil vel heller ikke. Jeg vil dog fremføre det her, og jeg siger da, at hvis vi skulle have en ordenlig regelmæssig Skolegang tilvejebragt, som maa være Grundlaget for al Undervisning, er der ikke anden Vej at gaa end den, at Staten giver Bidrag til, at alle de sultne Børn kunne faa Mad paa Skolen. Jeg tror, at det vil faa en overordenlig gavnlig Indflydelse, ikke alene paa Skolegangen, men ogsaa paa Børnenes fysiske Udvikling. Jeg har ofte læst Beretninger fra Distriktslægerne ude paa Landet, hvori de stærkt fremhæve, at den opvoksende Slægt i fysisk Henseende gaar tilbage, at der opdrages en daarligere, sygeligere og svageligere Slægt end tidligere, og, føje de til, det ligger alene i den flette Ernæring, som mange Børn nu faa, flettere end tidligere, da man dog havde Afgang til at give Børnene Mælk, hvad der nu er vansteligst for fattige Følk ude paa Landet.

Dernæst komme vi til Spørgsmaalet om Skoletilshnet. Det berører Forslaget heller ikke. Nu er Ordningen jo den, at Skolen staar som en lille Tilbygning til Kirken, det er Kirkens Mænd, Kirkens Tjenere, der føre Tilshnet med Skolen. Tilshnet er lagt i Præsternes, Provsternes, Biskoppernes og Amtmændenes Haand. Dette Tilshyn anser jeg for at være uheldigt af flere Grunde. Blandt andet mener jeg, at vore Præster slet ikke have den Opgave at være Skolemænd. De have jo en hel anden Opgave, og de kunne kun komme til at betragte Skolen som en Biting til det, som er deres egenlige Opgave og Virksomhed. Jeg synes dog, at vor Skole er en saa stor og nyttig Samsundsinstitution, at den ikke kan være tjent med at staa som en Biting under en anden Institution. Dernæst tror jeg ogsaa at turde udtale, at Præsterne i mangfoldige Tilfælde mangle den fornødne Dgthighed og Sagkundskab til at kunne staa som tilshynshavende. Forholdet er jo det, at unge teologiske Kandidater, som aldrig nogen Sinde have været i en Almueffole, aldrig have prøvet at være Lærer i en Skole, faa Præsteembede og komme ud paa Landet og staa saa som Skolens nærmeste foresatte og tilshynshavende. Det forekommer mig at